

Projekt EMERGENCY EuroRegion

Datum: 2.12.2020

## **Zadeva: IZJAVA ZA JAVNOST projektnega partnerstva EMERGENCY EuroRegion ob zaključku projekta**

V sredo, 2.12.2020, se je v sklopu čezmejnega projekta EMERGENCY EuroRegion, sofinanciranega iz Programa sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Hrvaška 2014-2020, odvila zaključna konferenca projekta, ki je trajal dobri dve leti (1.9.2018 – 31.12.2020). Projektne aktivnosti so bile usmerjene k celovitemu pristopu za izboljšanje urgentne medicinske službe na čezmejnem območju Obalno-kraške regije in Istrske županije. Poleg Splošne bolnišnice Izola v vlogi vodilnega partnerja so aktivno sodelovali še Nastavni zavod za hitno medicinu Istarske županije, Opća bolnica Pula in Reševalna služba slovenske Istre Zdravstvenega doma Izola.

### *Ozadje projekta EMERGENCY EuroRegion*

Na čezmejnem območju Obalno-kraške regije in Istrske županije živi ca. 320.000 prebivalcev, med majem in oktobrom se gostota ljudi poveča tudi do dvakrat. Posledično se močno poveča intenziteta prometa. To čezmejno območje je torej izredno dinamično in kot tako predstavlja izvajalcem urgentne medicinske službe (UMS) izziv, kako zagotoviti kvalitetno in hitro storitev UMS za vse prebivalce pa tudi vse obiskovalce tega območja.

Dogovora o sodelovanju čezmejnih urgentnih medicinskih služb ni bilo že skoraj 30 let, od nastanka obeh držav. Projektni partnerji smo, na čelu z zdravnico, spec. urgentne medicine Gordano Antić iz Nastavnog zavoda za hitnu medicinu Istarske županije, pripravili in pilotno izvajali Protokol čezmejnega prevoza življenjsko ogroženih bolnikov v partnerski mreži. Protokol definira tri življenje ogrožajoča stanja: srčni infarkt tipa STEMI, možgansko kap in poli-travmo. Bolniku iz severozahodnega dela Istrske županije je po času in oddaljenosti najbližja bolnišnica na slovenski strani. Potencialnim bolnikom iz hrvaške Istre smo s tem protokolom omogočili popolnoma enak način zdravstvene obravnave v SB Izola, kot je na voljo potencialnim bolnikom – prebivalcem oz. obiskovalcem Obalno-kraške regije. V primeru življenjsko ogroženega bolnika, ki se nahaja na območju severozahodnega dela hrvaške Istre, se urgentni zdravnik Nastavnog zavoda za hitnu medicinu Istarske županije (HR)

skladno s strokovnimi kriteriji, opredeljenimi v protokolu, odloči, če je za bolnika optimalno urgentno zdravljenje v najbližji bolnišnici (to je Splošna bolnišnica Izola). **Ob tem velja izpostaviti tudi dejstvo, da je projektni partner Nastavni zavod za hitnu medicino Istarske županije v okviru projekta uspešno realiziral postopek nabave novega reševalnega vozila v višini 130.000 EUR, ki pripomore k implementaciji protokola.**

Konec julija 2019 je hrvaška ekipa urgentne medicinske službe Istrske županije (NZHMIŽ) v Splošno bolnišnico Izola pripeljala prva dva življenjsko ogrožena bolnika s srčnim infarktom, tipa STEMI. Zdravstvena ekipa Splošne bolnišnice Izola pod vodstvom zdravnika specialista interventnega kardiologa je pri obeh bolnikih uspešno opravila nujno perkutano koronarno intervencijo. Šlo je za turista, državljana Republike Slovenije, in državljana Bosne in Hercegovine, ki živi v Istrski županij. S protokolom je bilo v okviru pilotnih aktivnosti v SB Izola čezmejno pripeljanih in zdravljenih 15 bolnikov (zaradi pandemije bolezni covid-19 manj od načrtovanega). **Opravili smo evalvacijo operativnosti skupnega čezmejnega protokola, ki je med drugim pokazala, da je bil povprečni čas od telefonskega klica bolnika v hrvaški Istri do prihoda v SB Izola 70 minut, medtem ko ta čas znaša ca. 120 minut za prihod bolnika do KBC Rijeka oz. 110 minut do OB Pula.**

### *Poenotenje usposobljenosti zdravstvenih delavcev v urgentni medicinski službi*

Izvajanje čezmejne storitve urgentne medicinske službe (UMS) zahteva poenoteno usposobljenost vpletenih zdravstvenih delavcev in sicer v spretnostih, ki so ključne za zgodnje ukrepanje ob življenjski ogroženosti. Zaradi svoje uporabljivosti v različnih zdravstvenih sistemih so te spretnosti / znanja zajeta v formirane tečaje, ki jih pripravljajo in certificirajo velika strokovna združenja s področja zgodnje oskrbe življenjsko ogroženih (npr. Evropski svet za reanimacijo (ERC), Ameriško združenje kirurgov oz. urgentnih zdravnikov, združenja WINFOCUS (World Interactive Network Focused On Critical UltraSound)). **Ti tečaji vodijo k poenotenju pristopa k življenjsko ogroženemu med vsemi usposobljenimi - enako obravnavo in enako razumevanje potrebnih postopkov na terenu, pred in med premestitvijo ali napotitvijo na nadaljnje zdravljenje.**

**Vse štiri partnerske institucije smo v okviru projekta EMERGENCY EuroRegion omogočile ca. 500 zaposlenim udeležbo na vsaj enem usposabljanju, dobrim 400 zaposlenim udeležbo na najmanj enem mednarodno certificiranem tečaju; nekateri zdravstveni delavci so se udeležili tudi 4 različnih certificiranih tečajev.**

Za področje učenja **zgodnje obravnave kritično bolnega**, odraslega oz. otroka, so se zaposleni usposabljali na tečajih Evropskega sveta za reanimacijo npr.:

- Tečaj dodatnih postopkov oživljanja (ang. kratica ALS - Advanced Life Support),
- Evropski tečaj dodatnih postopkov oživljanja otrok (ang. kratica EPALS - European Paediatric Advanced Life Support - EPALS) oz. Tečaj Dodatnih postopkov oživljanja otrok (ang. kratica APLS).

Za področje učenja **zgodnje obravnave hudo poškodovanega** je bila zaposlenim omogočena udeležba na tečajih Evropskega sveta za reanimacijo, Ameriškega združenja kirurgov, Ameriškega združenja urgentnih zdravnikov, npr.:

- Evropski travma tečaj – timski pristop (ang. kratica ETC),
- Tečaj ATLS (ang. Advanced Trauma Life Support), osnovni in obnovitveni
- Tečaj Dodatnih postopkov zdravstvene nege pri obravnavi ogroženega poškodovanca (ang. kratica ATCN)
- Tečaj postopkov oskrbe poškodovanca v predbolnišničnem okolju (ang. kratica ITLS - International Trauma Life Support) - osnovni in napredni.

Za področje učenja **zgodnje orientacijske diagnostike** s pomočjo ultrazvočne preiskave so se zdravniki udeležili certificiranega tečaja urgentne ultrazvočne (UZ) preiskave združenja WINFOCUS (World Interactive Network Focused On Critical UltraSound) v več terminih.

### *Projekt EMERGENCY EuroRegion in usposabljanje za urgentno zdravstveno obravnavo bolnikov po srčnem infarktu*

Zdravnik, specialist kardiolog iz partnerske institucije Opća bolnica Pula se je redno usposabljal v katetrskem laboratoriju SB Izola s ciljem pridobiti potrebna znanja in veščine za zdravstveno obravnavo bolnikov z diagnozo srčnega infarkta z dvigom spojnice ST (STEMI). Usposabljanje je vodil zdravnik, specialist internist, interventni kardiolog SB Izola, ki je svoje znanje, veščine in izkušnje iz naslova perkutane koronarne intervencije prenašal na člana čezmejne skupine, zdravnika iz Opća bolnica Pula. Skupaj sta opravila 34 posegov. Usposabljanje je potekalo v slovenskem in hrvaškem jeziku.

### *Heliport Splošne bolnišnice Izola – vloga na čezmejnem območju*

»Do novembra 2019 je SB Izola za prevoze bolnikov s helikopterjem uporabljala nenamensko površino, brez osvetlitve, do nje je bil potreben prevoz bolnika z reševalnim vozilom. Splošna bolnišnica Izola je že pred leti pripravila vso potrebno dokumentacijo za

pričetek gradnje Heliporta Splošne bolnišnice Izola, **čezmejni projekt EMERGENCY EuroRegion je poleg zagotovitve finančnih sredstev v višini 150.000 EUR vzpodbudil tudi pričetek gradnje težko pričakovanega heliporta**», je povedala vodja projekta, dr. Katja Štrancar Fatur.

Heliport, zgrajen in opremljen po najsodobnejših standardih, omogoča 24-urno pristajanje helikopterjev z življenjsko ogroženimi bolniki na krovu, ki so kritično zboleli oz. se hudo poškodovali na čezmejnem območju. **Potek načrtovanja, gradnje ter tehnične značilnosti Heliporta Splošne bolnišnice Izola je na zaključni konferenci predstavil prim. Jani Denič, dr. med., spec. iz Splošne bolnišnice Izola.**

Na temo priprave bolnika in tehnične priprave Heliporta SB Izola za prevoz bolnika s helikopterjem je **projektna ekipa EMERGENCY EuroRegion organizirala več predavanj priznanih strokovnjakov, najmanj enega predavanja se je udeležilo 98 zaposlenih iz Splošne bolnišnice Izola, treh partnerskih in drugih regijskih in lokalnih zdravstvenih institucij.**

### *O zaključni konferenci*

Na zaključni konferenci na daljavo je slušatelje naprej pozdravil gostitelj, direktor SB Izola, mag. Radivoj Nardin, sledili so pozdravni nagovori:

- Sandra Čakić Kuhar, podžupanja Istrske županije
- Prim. Željko Plazonić, državni sekretar na Ministrstvu za zdravje Republike Hrvaške
- Zvonko Černač, minister pristojen za razvoj in EU kohezijsko politiko.

Pripravila: Dr. Katja Štrancar Fatur (vodja projekta)